

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Správa dopravy

Správa na úseku dopravy - obsah

- 1) **Správa na úseku pozemních komunikací**
- 2) **Drážní doprava**
- 3) **Letecká doprava**
- 4) **Lodní doprava**
  - vnitrozemská plavba
  - námořní plavba

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- = nejrozsáhlejší součást dopravní infrastruktury ČR
- *právní úprava*
  - **zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích**
    - ▣ kategorizaci pozemních komunikací (PK), jejich stavbu, podmínky užívání a jejich ochranu,
    - ▣ práva a povinnosti vlastníků PK a jejich uživatelů a
    - ▣ výkon státní správy ve věcech PK
  - vyhláška č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích (a jiné prováděcí předpisy)

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **PK - definice**
  - *dopravní cesta*
  - *určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci,*
  - *v četně pevných zařízeních nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti*

- **kategorizace**
  - a) dálnice
  - b) silnice
  - c) místní komunikace
  - d) účelová komunikace

1) Správa na úseku pozemních komunikací

▪ a) dálnice

- pro rychlou dálkovou a mezistátní dopravu *silničními motorovými vozidly*
- přístupná nikoli „veřejně“
- bez přímého přístupu ze sousedních pozemků, pouze z pozemků či nemovitostí sloužících pro účely dálnice
- oddělená místa napojení pro vjezd a výjezd
- směrově oddělené jízdní pásy
- bez úrovnňových křížení

1) Správa na úseku pozemních komunikací

▪ b) silnice

- určená k užití ***silničními a jinými vozidly a chodci*** veřejně přístupná, tvoří silniční síť

- podle určení a dopravního významu **kategorizace**
  - I. třídy** zejména pro dálkovou a mezistátní dopravu (může být vystavěna jako rychlostní silnice – parametry podobná dálnici)
  - silnice **II. třídy** pro dopravu mezi okresy
  - silnice **III. třídy** k vzájemnému spojení obcí nebo jejich napojení na ostatní PK

1) Správa na úseku pozemních komunikací

▪ c) místní komunikace

- veřejně přístupná komunikace, která slouží převážně ***místní dopravě na území obce***
- *I. třídy* – zejména rychlostní místní komunikace (blíží se dálnici)
- *II. třídy* – dopravně významná sběrná komunikace s omezením přímého připojení sousedních nemovitostí
- *III. třídy* – obslužná komunikace
- *IV. třídy* – komunikace nepřístupná provozu silničních motorových vozidel nebo na které je umožněn smíšený provoz

1) Správa na úseku pozemních komunikací

▪ d) účelová komunikace

- slouží

- ☒ **ke spojení jednotlivých nemovitostí** pro potřeby vlastníků nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními PK

- ☒ nebo k **obhospodařování** zemědělských a lesních pozemků

- **veřejně přístupná**

- **ale i neveřejná**

- ☒ lze upravit nebo omezit veřejný přístup, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů vlastníka (*žádost*)

- ☒ PK v uzavřeném prostoru nebo objektu, která slouží potřebě vlastníka nebo provozovatele

- význam judikatury (viz dále)

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **zařazování do kategorií**
  - rozhoduje příslušný **silniční správní úřad**
  - na základě
    - ▣ jejího určení
    - ▣ dopravního významu a
    - ▣ stavebně technického vybavení
  - změna na základě změny dopravního významu nebo určení pozemní komunikace
  - změna kategorie může vyžadovat ***změnu vlastnických vztahů***

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **vlastnictví PK**
  - **a) dálnice** – stát
  - **b) silnice** – stát (I. třídy), kraj (II. a III. třídy)
  - **c) místní komunikace** – obec
  - **d) účelová komunikace** – *soukromoprávní povaha*

- **evidence PK**
  - základní evidencí je **passport** (vedou jejich správci)
  - nikoli katastr nemovitostí

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **připojování PK** - křižovatky, sjezdy a nájezdy
  - přímé připojení sousední nemovitosti na PK není účelovou komunikací

- **silniční pozemek**
  - na němž je umístěno těleso dálnice, silnice a místní komunikace
  - a silniční pomocný pozemek = pruh pozemku přilehlého po obou stranách k tělesu dálnice, silnice nebo místní komunikace mimo souvisle zastavěné území obcí, který slouží účelům ochrany a údržby pokud tyto pozemky jsou ve vlastnictví vlastníka

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **součásti PK** např.:
  - všechny konstrukční vrstvy vozovek a krajnic
  - odpočívky, mostní objekty, tunely, zdi, násypy, příkopy, silniční pomocné pozemky, svislé dopravní značky, svodidla, zpomalovací prahy, kanalizace k odvádění povrchových vod
  - přilehlé chodníky, veřejná parkoviště, podchody
(pokud nejsou samostatnými místními komunikacemi)
- **příslušenství PK** např.:
  - přenosné svislé dopravní značky
  - veřejné osvětlení, světelná signalizační zařízení
  - silniční vegetace, ploty, přechody zvěře
  - mýtné brány apod.

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **organizace správy na tomto úseku**
  - **silniční správní úřady** (Ministerstvo dopravy, krajské úřady, obecní úřady obcí III)
  - celní úřad (především ve vztahu k mytnému)
  - působnost silničních správních úřadů vykonávají v určitém rozsahu také obce v přenesené působnosti
  - odstupňovaná působnost ve vztahu ke kategoriím PK
- **mezi působnost spadá např.**
  - rozhodování o zařazení PK do kategorií
  - působnost zvláštního stavebního úřadu
  - povolování zvláštního užívání PK
  - výkon státního dozoru

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **obecné užívání PK**
  - každý **obvyklým způsobem a k určeným účelům**
  - v mezích zvláštních předpisů upravujících provoz a za podmínek stanovených tímto zákonem
  - uživatel povinnost přizpůsobit se stavebnímu a dopravně technickému **stavu** PK
  - omezení – uzavírky či objížďky (bez nároku na kompenzaci)
  - obecné užívání **bezplatně**, avšak možnost zpoplatnění
    - ☒ podle typu vozidla a ujeté vzdálenosti = *mýtné (palubní zařízení)*
    - ☒ podle časového období užívání = *časový poplatek (dvoudílný kupón)*

1) Správa na úseku pozemních komunikací

■ zvláštní užívání

- = užívání **jiným než obvyklým způsobem** nebo **k jiným účelům**
- povolení příslušného silničního správního úřadu vydané na žádost s předchozím souhlasem vlastníka dotčené pozemní komunikace (+ další podmínky)
- zejména přeprava zvláště těžkých nebo rozměrných předmětů
- zvláštním užíváním však také **zřízení a provozování reklamního zařízení** (zejména na silničním pomocném pozemku)
  - zvláštní podmínky pro vydání povolení (nedávné zpřísnění)

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- **odpovědnost vlastníka PK za sjízdnost a schůdnost**
  - vlastník **neodpovídá** za škody ze stavebního nebo dopravně technického stavu
  - odpovídá až za **závadu ve sjízdnosti (schůdnosti)**
    - ▣ taková změna ve sjízdnosti, kterou řidič vozidla nemůže předvídat při pohybu vozidla přízpusobeném stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu těchto PK a povětrnostním situacím a jejich důsledkům
  - **liberační důvod** - nebylo v mezích možností vlastníka PK
    - závadu odstranit
    - u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit
    - ani na ni předepsaným způsobem upozornit

1) Správa na úseku pozemních komunikací

- k ochraně PK **silniční ochranná pásma**
  - v případě dálnic a silnic I. a II. třídy
  - prostor do 100, 50 a 15 m od osy jízdního pásu
  - různá omezení
    - povolení pro stavby či terénní úpravy
    - vstup na pozemky v pásmu vlastníkem PK
    - povolení pro reklamní zařízení (za určitých podmínek hranice pásma zvětšena až na 250 m)

2) Drážní doprava

- zákon č. **266/1994 Sb.**, o dráhách
- **dráhou** je cesta určená k pohybu drážních vozidel včetně pevných zařízení potřebných pro zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy
- **vztahuje** se na dráhy
  - železniční, tramvajové, lanové, trolejbusové
- **nevztahuje** se na dráhy
  - důlní, průmyslové a přenosné
- **klasifikace drah** z hlediska významu, účelu a technických podmínek
  - *celostátní, regionální, vlečka, zkušební, speciální dráha*
  - o zařazení do kategorie dráhy a o změnách zařazení rozhoduje **drážní správní úřad**

2) Drážní doprava

- ***provozovatel dráhy***
  - činnosti, kterými se zabezpečuje a obsluhuje dráha a organizuje drážní doprava
  - pouze na základě povolení nebo osvědčení o bezpečnosti provozovatele dráhy (drážní správní úřad)
- ***vlastník dráhy***
  - zajišťuje údržbu a opravy pro provozuschopnost
  - pokud nemůže zajistit provozování, musí nabídnout dráhu k zajištění provozování státu nebo obci
- ***provozovatel drážní dopravy (dopravce)***
  - činnost v rámci které vzniká právní vztah k zajištění dopravní potřeby (na základě zejm. licence a osvědčení dopravce)

2) Drážní doprava

- **druhy drážní dopravy**
  - **veřejná drážní doprava** – provozována k uspokojování obecných přepravních potřeb podle předem vyhlášených přepravních podmínek, zveřejněného jízdního řádu a tarifu
  - **neveřejná drážní doprava** – provozována k uspokojování individuálních přepravních potřeb podle smluvních podmínek
  - ***osobní a nákladní***

- **přepravní řád**
  - stanoví podmínky za nichž se přepravují osoby a zavazadla
  - povinnosti cestujících
  - práva a povinnosti průvodčího

2) Drážní doprava

- **jízdní řád**
  - na dráze celostátní a regionální zpracovává provozovatel dráhy
  - na dráze tramvajové, trolejbusové nebo speciální dopravce předloží DSÚ ke schválení
- **ochrana dráhy**
  - ochranné pásmo
  - zákaz vstupu na veřejně nepřístupná místa dráhy
- **dále zákon upravuje např.**
  - podmínky provozování a schvalování drážního vozidla
  - vymezuje pojem mimořádné události
  - či stavbu drah

2) Drážní doprava

- **orgány státní správy**
  - drážní správní úřady
    - ▣ Ministerstvo dopravy
    - ▣ Drážní úřad
    - ▣ u některých drah obce
  - Drážní inspekce
    - podřízena ministerstvu
    - prošetřování vzniku mimořádných událostí

3) Letecká doprava

- civilní letectví upraveno zák. č. **49/1997 Sb.**, o civilním letectví
- **civilním letectvím** se rozumí
  - letecké činnosti provozované **v ČR civilními letadly** jakékoliv státní příslušnosti pro civilní účely
  - jakož i letecké činnosti provozované letadly státní příslušnosti ČR **v cizině pro civilní účely**
  - a provozování civilních **letišť** a **poskytování leteckých služeb** na území ČR
- **letiště** = územně vymezená a upravená plocha včetně souboru leteckých staveb a zařízení letiště, trvale určená ke vzletům a přistávání letadel
  - ochranné pásmo

3) Letecká doprava

- **druhy letišť**
  - *vnitrostátní x mezinárodní*
  - *civilní – veřejné x neveřejné*
  - *vojenská*

- dalším předmětem = **regulace vzdušného prostoru ČR**
  - pravidla pro jeho užívání (mimo zákona a prováděcích předpisů regulováno také mezinárodními smlouvami)
  - užívání nad určitými oblastmi omezeno či zakázáno (obrana státu, bezpečnostní důvody, životní prostředí)
    - k opuštění prostoru může být letadlo donuceno

3) Letecká doprava

- bezpečnost a plynulost létání mají za úkol zajišťovat tzv. **letecké služby**
  - řízení letového provozu (*letové provozní služby*), meteorologická, telekomunikační, pátrání a záchrany, informační, předletová příprava a monitorování letu, služby při odbavování na letišti
- dalším předmětem = **regulace tzv. leteckých činností**
  - *obchodní letecká doprava*
    - ▣ doprava osob, zvířat, zavazadel, věcí a pošty na základě licence (přísně regulováno)
  - *rekreační a sportovní létání*
    - užívání letadla pro vlastní potřebu nebo potřebu jiných osob za účelem rekreace, osobní dopravy nebo sportu
    - které není uskutečňováno za účelem zisku

3) Letecká doprava

- **orgány státní správy**
  - ve věcech vojenského letectví Ministerstvo obrany
  - ve věcech civilního letectví Ministerstvo dopravy a
Úřad pro civilní letectví (také schvaluje typy letadel a letovou způsobilost a vede letecký rejstřík)
  - Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod

- **letecký rejstřík**
  - evidence letadel (zápisem letadlo státní příslušnost ČR)
  - evidence personálu

4) Lodní doprava – vnitrozemská plavba

- zák. č. **114/1995 Sb.**, o vnitrozemské plavbě
- vzhledem k častým změnám a potřebě podrobných pravidel převážná část problematiky upravena prováděcími předpisy, např.:
  - vyhláška MD č. 344/1991 Sb. – Řád plavební bezpečnosti
  - vyhláška MD č. 224/1995 Sb., o způsobilosti osob k vedení a obsluze plavidel
  - vyhláška MD č. 138/2000 Sb., o radiotelefonním provozu na vnitrozemských vodních cestách
- **plavbou** se rozumí provozování plavidla na vodní cestě
- vnitrozemskými vodními cestami jsou vodní toky a jiné vodní plochy, na kterých je možno provozovat plavbu

4) Lodní doprava – vnitrozemská plavba

- **vodní cesty** se dělí na
  - **sledované vodní cesty**
    - ▣ musí odpovídat plavebně provozním podmínkám
    - ▣ *dopravně významné*
    - ▣ *vodní cesty účelové* (rekreační plavba)
  - **ostatní vodní cesty**

- **vodní doprava**
  - provozovat vodní dopravu pro cizí potřeby může jen ten, kdo je spolehlivý a má ***koncesi***
  - pro každého a za předem vyhlášených podmínek
= tzv. veřejná lodní doprava

4) Lodní doprava – vnitrozemská plavba

- **přístav** lze zřizovat a provozovat jen se souhlasem plavebního úřadu
  - *veřejné a neveřejné*
- **plavidla**
  - zejména regulována technická způsobilost
  - evidována v plavebním rejstříku (právo nést českou státní vlajku)
  - způsobilost k vedení má *vůdce plavidla*
  - cejchování = určení nosnosti plavidla v závislosti na ponoru (plavební úřad)
- **orgány státní správy**
  - Ministerstvo dopravy
  - státní plavební správa (jako správní úřad)

4) Lodní doprava – námořní plavba

- zák. č. **61/2000 Sb.**, o námořní plavbě
- vedle toho však řada mezinárodních smluv
- **státní správa** - Ministerstvo dopravy, plní také funkci Námořního úřadu ve vztahu k mezinárodním smlouvám
- podmínky **provozování námořní plavby pod státní vlajkou ČR** a práva a povinnosti s tím spojené
- zápis plavidla do **námořního rejstříku ČR** (právo a povinnost plout pod státní vlajkou ČR)
- posádku lodě tvoří velitel lodě (kapitán), důstojníci a lodní mužstvo
- některé zvláštní povinnosti kapitána (např. při spáchání trestného činu kapitán musí zabránit pokračování, vyslechnout osoby a zajistit důkazy - postupuje přitom podle trestního řádu)